

تأثیر برنامه موفقیت تحصیلی بر عملکرد و خود پنداره تحصیلی، نگرش نسبت به مدرسه، یادگیری شیوه موفقیت در مدرسه و سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان

The effect of a "Succeeding in School" program on the academic performance, academic self-concept, attitude towards school, learning how to succeed in school and social adjustment of school students

رضا خجسته مهر^۱، ذبیح اله عباس پور^۲، امین کرایبی^۳ و رحیم کوچکی^۴

R. Khojasteh Mehr¹, Z. Abbaspour², A. Koraei³ & R. Kochaki⁴

Abstract: The purpose of this study was to investigate the effectiveness of a "Succeeding in School" training program on the academic performance, academic self-concept, attitude towards school, learning how to succeed in school and social adjustment of second graders of junior high schools of Ahvaz city. The sample included 52 students who were selected randomly, according to a multistage sampling method. They were then randomly assigned to experimental (26 students) and control (26 students) groups. The design of the study was of the pretest-posttest control group type. Instruments used in this study were Gerler's Attitude toward School Scale, Delavar's Academic Self-Concept Scale, California Personality Test and Gerler's Learning How to Succeed in School Scale. The average of first and second term scores was considered as an index of the academic performance of the students. The results of MANCOVA showed that the "Succeeding in School" training program significantly increased attitude towards school, learning how to succeed in school, academic performance and social adjustment. The results of this study showed that this program can be used for improving the performance of junior high school second graders.

Keywords: Succeeding in School, academic performance, attitude towards school, academic self-concept & social adjustment.

چکیده: هدف پژوهش حاضر بررسی اثربخشی یک برنامه موفقیت تحصیلی بر عملکرد تحصیلی، نگرش نسبت به مدرسه، خودپنداره تحصیلی، یادگیری شیوه موفقیت در مدرسه و سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان بود. نمونه مورد مطالعه ۵۲ دانش‌آموز پایه دوم راهنمایی اداره آموزش و پرورش ناحیه یک شهر اهواز بودند که به روش تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شدند و به دو گروه آزمایش (۲۶ دانش‌آموز) و کنترل (۲۶ دانش‌آموز) تقسیم شدند. طرح پژوهش از نوع آزمایشی با پیش‌آزمون-پس‌آزمون بود. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش عبارت بودند از: مقیاس خودپنداره تحصیلی دلاور، آزمون شخصیت سنچ کالیفرنیا، مقیاس یادگیری شیوه موفقیت در مدرسه گرلر و مقیاس نگرش نسبت به مدرسه گرلر. میانگین نوبت اول و نوبت دوم نیز به عنوان شاخص عملکرد تحصیلی در نظر گرفته شد. نتایج تحلیل کواریانس چند متغیری (مانکووا) نشان داد که آموزش برنامه «موفقیت تحصیلی» باعث افزایش معنی دار نگرش نسبت به مدرسه، یادگیری شیوه موفقیت در مدرسه، عملکرد تحصیلی و سازگاری اجتماعی می‌شود. نتایج این پژوهش نشان داد که این برنامه می‌تواند به عنوان یک برنامه تکمیلی باعث بهبود عملکرد دانش‌آموزان پایه دوم راهنمایی شود.

واژه‌های کلیدی: موفقیت تحصیلی، عملکرد تحصیلی، نگرش نسبت به مدرسه، خودپنداره تحصیلی و سازگاری اجتماعی.

۱. نویسنده‌ی رابط: دانشیار گروه مشاوره، دانشگاه شهید چمران، Department of Counseling, Shahid Chamran University (khojateh_r@scu.ac.ir)

۲. دانشجوی دکتری مشاوره، دانشگاه شهید چمران، Department of Counseling, Shahid Chamran University

۳. کارشناس ارشد روان‌شناسی، Department of Psychology, M.A student of Psychology

دریافت مقاله: ۹۱/۱/۲۰ - پذیرش مقاله: ۹۱/۲/۳۰

مقدمه

بررسی عوامل پیش‌آیند و پس‌آیند موفقیت تحصیلی همواره از دغدغه‌های پژوهشگران نظام تعلیم و تربیت بوده است و در مطالعات متعدد این عوامل به تناسب اهمیت و تأثیر خود‌شناسایی و یا طبقه‌بندی شده‌اند. اما متأسفانه کار بر روی تعدیل این عوامل و تلاش‌های تجربی جهت کاهش دادن عوامل منفی تأثیر گذار بر پیشرفت تحصیلی، خلایی برجسته در نظام آموزشی بوده است. علی‌رغم همه‌ی پژوهش‌هایی که در مورد موفقیت و انگیزه تحصیلی انجام می‌شود، این مساله هنوز به عنوان یکی از چالش‌ها و دغدغه‌های نظام آموزشی ما مطرح است.

در مورد عوامل موثر بر پیشرفت تحصیلی تحقیقات زیادی صورت گرفته است. محققان در حیطه‌های مختلف روان‌شناسی، از دیرباز سعی در فهم مجموعه عوامل تعیین‌کننده و مؤثر در پیشرفت تحصیلی داشته‌اند. یکی از مسائل مطرح شده در حوزه‌ی یادگیری آموزشگاهی که تحقیقات فراوانی را به خود معطوف داشته، خودپنداره تحصیلی است. خودپنداره تحصیلی به ادراک یا تصور دانش‌آموز از شایستگی خود در رابطه‌ی با یادگیری آموزشگاهی اشاره می‌کند که بر پیشرفت تحصیلی اثر می‌گذارد و همزمان به وسیله آن متاثر می‌شود و به نظر می‌رسد خودپنداره و عملکرد تحصیلی رابطه دوسویه دارند (سیف، ۱۳۸۴). نگرش مثبت نسبت به مدرسه، عزت نفس مثبت و مسئولیت‌پذیری نیز از جمله عوامل اثرگذار مهم دیدگاه اجتماعی - شناختی هستند که در پیشرفت تحصیلی نقش موثری دارند (دی ایدرا^۱، ۲۰۰۵). پنتلیچوک^۲ (۱۹۸۹) معتقد است نگرش دانش‌آموزان در مورد مدرسه می‌تواند در جهت‌گیری‌های آنها در فعالیت‌های یادگیری تأثیر عمده‌ای داشته باشد. دانش‌آموزان وقتی موضوع درس را لذت بخش و مفید بدانند، بر یادگیری تمرکز کرده و هدف تکلیف‌مداری را دنبال خواهند کرد. نگرش افراد در مورد تحصیل و مدرسه در انتخاب اهداف مؤثر است. دانش‌آموزان زمانی در کلاس احساس امنیت و راحتی خواهند کرد که احساس کنند می‌توانند در کلاس فعالانه درگیر شده و در

1. DeEadra
2. Pentelichuk

تصمیم‌گیری‌های آن شرکت کنند. وقتی دانش‌آموز احساس کند معلم هر لحظه قصد ارزیابی وی را دارد، احساس ایمنی نکرده و در نتیجه جوی تنش‌زا فراهم خواهد آمد (گالوی و ادواردز^۱، ۱۹۹۲؛ به نقل از حسینی نسب و میکاییلی منبع، ۱۳۷۷).

در سال ۱۹۸۶ پژوهشی منتشر شد که از ویرایش قلم - کاغذی برنامه‌ی مداخله‌ای «موفقیت در مدرسه» (SIS)^۲ استفاده می‌کرد. «برنامه موفقیت در مدرسه» (SIS) یک برنامه پیشگیرانه است که بر اساس یک دیدگاه درمانی و اصلاحی چند وجهی BASIC I.D.^۳ ساخته شده است و بر افزایش موفقیت تحصیلی و احساس خود ارزشمندی، خودپنداره، خودکارآمدی، احساس آرامش در مدرسه، عزت نفس، نگرش نسبت به خود و مدرسه و هدفگرایی تمرکز دارد. این برنامه از یک چارچوب چند وجهی استفاده می‌کند (لازاروس^۴، ۱۹۹۷؛ به نقل از زیرمسکی^۵، ۲۰۰۷) و برای مشخص کردن مشکلات یک ابزار مفید ارائه می‌کند. این برنامه به صورتی تنظیم شده بود که بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پایه چهارم و پنجم تأثیر مثبت بگذارد (گرلر و اندرسون^۶، ۱۹۸۶). از آن زمان به بعد برنامه‌های مداخله‌ای دیگری انجام شد تا تأثیر این برنامه را بر جنبه‌های تحصیلی دیگری از جمله مهارت‌های موفقیت در مدرسه (بریگمن و کمپل^۷، ۲۰۰۳)، پیشرفت در درس ریاضی (لی^۸، ۱۹۹۳)، جلوگیری از ترک تحصیل (رابین^۹، ۱۹۸۹) افزایش نگرش مثبت به مدرسه و آگاهی از شیوه‌های یادگیری موفقیت در مدرسه (گرلر و هرندون^{۱۰}، ۱۹۹۳) و افزایش رفتارهای مثبت کلاسی (گرلر، ۲۰۰۱) مورد بررسی قرار دهند. به طور کلی نتایج این پژوهش‌ها به نوعی اثر

1. Galloway & Edwards
2. Succeeding in School
3. Behavior, Affect, Sensation, Imagery, Cognition, Interpersonal & Drugs/Biology
4. Lazarus
5. Zyromski
6. Gerler & Anderson
7. Brigman & Campbell
8. Lee
9. Ruben
10. Herndon

بخشی «برنامه موفقیت در مدرسه» را بر موفقیت تحصیلی دانش آموزان نشان داده‌اند. اولین کاربرد برنامه موفقیت تحصیلی بر روی ۹۰۰ دانش آموز کلاس چهارم و پنجم ۱۸ مدرسه کارولینای شمالی^۱ به کار رفت (گرلر و اندرسون، ۱۹۸۶). شرکت کنندگان از بافت‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مختلفی بودند. نتایج این پژوهش نشان داد که برنامه موفقیت تحصیلی بر نگرش مثبت نسبت به مدرسه و بهبود رفتارهای مثبت در مدرسه دانش آموزان افزایش معنی داری داشته است. همچنین نتایج نشان داد که آموزش این برنامه بر نمرات ریاضی و زبان دانش آموزان تأثیری نداشته است.

گرلر و دریو^۲ (۱۹۹۰) برنامه موفقیت تحصیلی را بر روی ۹۸ دانش آموز کلاس ششم و هشتم ۵ مدرسه راهنمایی اجرا کردند. با وجود این که شرکت کنندگان این پژوهش از بافت‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی متفاوتی انتخاب شده بودند و پیش‌بینی شده بود که در معرض افت تحصیلی هستند، نتایج این پژوهش نشان داد که در نگرش‌های دانش آموزان نسبت به مدرسه (به خصوص در دانش آموزان دختر) افزایش معناداری دیده شده است. نتایج این پژوهش نشان داد که برنامه موفقیت تحصیلی بر بهبود رفتارهای مدرسه و نمرات تحصیلی آن‌ها تأثیری نداشته است.

گرلر و هرندون (۱۹۹۳) در پژوهش خود، برنامه موفقیت تحصیلی را بر روی ۱۰۴ دانش آموز پایه‌های ۶ تا ۸ که از لحاظ فرهنگی، اجتماعی و فرهنگی در سطح متفاوتی بودند، اجرا کردند. نتایج این پژوهش نشان داد که افزایش معناداری در آگاهی دانش آموزان نسبت به این که چگونه در تحصیل موفق شوند، به دست آمده است. همچنین نتایج این پژوهش نشان داد که آموزش برنامه موفقیت تحصیلی بر بهبود رفتارهای مدرسه‌ای، نگرش نسبت به مدرسه، رفتارهای کلی دانش آموز و عملکرد تحصیلی او در درس هنرهای زبانی تأثیری نداشته است.

لی (۱۹۹۳) برنامه موفقیت تحصیلی را بر روی بیش از ۲۰۰ نفر از دانش آموزان پایه چهارم تا ششم که از شرایط فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی متفاوتی بودند، انجام داد. نتایج این پژوهش

1. North Carolina
2. Drew

نشان داد که در پیشرفت ریاضی دانش‌آموزان افزایش معناداری دیده شده است. همچنین نتایج این پژوهش نشان داد که در نمرات درس زبان، درجه‌بندی رفتار مدرسه‌ای و نگرش دانش‌آموزان نسبت به مدرسه تغییری دیده نشد.

روبین^۱ (۱۹۸۹) در پژوهش خود «برنامه موفقیت تحصیلی» را بر روی دانش‌آموزان مدارس ابتدایی اجرا کرد. دانش‌آموزانی که در این پژوهش شرکت کرده بودند نشان دادند که ادراک مثبت‌تری از خود به دست آورده‌اند و معتقدند که می‌توانند در مقابل شکست‌ها پیروز شوند.

زیرمسکی (۲۰۰۷) در پژوهشی «برنامه موفقیت تحصیلی» را به صورت آنلاین^۲ بر روی ۷۷ دانش‌آموز کلاس چهارم و ۶۲ دانش‌آموز کلاس پنجم اجرا کرد. نتایج این پژوهش نشان داد که اجرای «برنامه موفقیت تحصیلی» بر موفقیت تحصیلی، افزایش آگاهی از هیجانانگیز و افزایش آگاهی از مهارت‌های لازم برای موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر معنی‌داری دارد. دانش‌آموزان برای خود اهداف تحصیلی مشخص نموده و احساس کردند با باور کردن خود و توانایی‌های خود می‌توانند به این هدف‌ها برسند. همچنین دانش‌آموزان نگرش مثبت‌تری را نسبت به مدرسه به دست آوردند.

بریگمن و کمپبل (۲۰۰۳) یک برنامه مداخله‌ای راهنمایی کلاسی را با نام «مهارت‌های موفقیت دانش‌آموز^۳» روی ۱۸۰ دانش‌آموز پایه پنجم، ششم، هفتم و نهم اجرا کردند. این برنامه بر مبنای پژوهش‌های قبلی بود که نشان داده بودند مهارت‌های شناختی، اجتماعی و خودتنظیمی برای موفقیت ضروری هستند. این برنامه بر اثر گذاری این سه جنبه در بهبود عملکرد تحصیلی و عملکرد اجتماعی تأکید داشت. این برنامه که در ۸ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای اجرا می‌شد، بر سه مهارت هدف‌گزینی، نظارت بر پیشرفت و یادگیری فعال تمرکز داشت. نتایج این برنامه نشان داد که تأثیرات مثبت معناداری در موفقیت تحصیلی و رفتارهای اجتماعی دانش‌آموزان دیده شده است.

-
1. Ruben
 2. online
 3. Student Success Skills

همچنین نتایج این پژوهش نشان داد که گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل، در ۸۲ درصد نمرات ریاضی و ۶۱ درصد نمرات خواندن، افزایش معنا داری داشته‌اند.

با توجه به اهمیت متغیرهایی مثل خودپنداره تحصیلی، نگرش نسبت به مدرسه، عملکرد تحصیلی، یادگیری شیوه موفقیت در مدرسه و سازگاری اجتماعی، در کشور ما پژوهشی صورت نگرفته که به صورت آزمایشی بتواند چگونگی تأثیر پذیری آن‌ها را نشان دهد. بنابراین پژوهش حاضر با هدف تعیین اثربخشی آموزش «برنامه موفقیت در مدرسه»، در صدد آزمون فرضیه‌های زیر است:

۱- آموزش «برنامه موفقیت در مدرسه» باعث افزایش نگرش دانش‌آموزان پایه دوم راهنمایی نسبت به مدرسه می‌شود.

۲- آموزش «برنامه موفقیت در مدرسه» باعث افزایش یادگیری شیوه‌های موفقیت در مدرسه دانش‌آموزان پایه دوم راهنمایی می‌شود.

۳- آموزش «برنامه موفقیت در مدرسه» باعث افزایش خودپنداره تحصیلی دانش‌آموزان پایه دوم راهنمایی می‌شود.

۴- آموزش «برنامه موفقیت در مدرسه» باعث افزایش سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان پایه دوم راهنمایی می‌شود.

۵- آموزش «برنامه موفقیت در مدرسه» باعث افزایش عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان پایه دوم راهنمایی می‌شود.

روش

پژوهش حاضر یک تحقیق آزمایشی و از نوع طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل است.

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه این پژوهش کلیه دانش‌آموزان دختر پایه دوم راهنمایی ناحیه یک شهر اهواز است که در سال تحصیلی ۸۹-۸۸ به تحصیل اشتغال داشته‌اند.

نمونه پژوهش ۵۲ نفر از دانش‌آموزان دختر پایه دوم راهنمایی در نظر گرفته شد که به صورت نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از ابزارهای زیر استفاده شده است:

مقیاس خودپنداره تحصیلی دلاور: این مقیاس که توسط علی دلاور (۱۳۷۳)؛ به نقل از ابراهیمی‌قوام، (۱۳۷۷) تهیه شده، کلی و دارای ۴۰ ماده است که آزمودنی نظر خود را درباره هر یک از آن‌ها با انتخاب یکی از گزینه‌های کاملاً مخالفم (۱)، مخالفم (۲)، موافقم (۳) و کاملاً موافقم (۴) مشخص می‌کند و نمره‌گذاری نیز به همین ترتیب صورت می‌گیرد و سپس با جمع نمره‌های داده شده نمره کل آزمون محاسبه می‌شود. در این مقیاس تعدادی از سئوالات به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. نمره بالا در این مقیاس نشانه خودپنداره تحصیلی بالا است. در پژوهشی که بر روی دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی به کار گرفته شده است، ضریب پایایی این مقیاس ۰/۷۸ بدست آمده است (ابراهیمی‌قوام، ۱۳۷۷). همچنین در پژوهش رشیدی (۱۳۸۷) ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس ۰/۸۴ گزارش شده است. رشیدی برای تعیین اعتبار خودپنداره تحصیلی دلاور از روش اعتبار ملاکی استفاده کرد که ۰/۴۹ بدست آمد. در پژوهش حاضر نیز برای بررسی ضریب پایایی مقیاس خودپنداره تحصیلی دلاور از روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) استفاده شد. ضریب پایایی با استفاده از روش مذکور ۰/۹۳ به دست آمد که نتایج نشان داد که مقیاس دارای پایایی قابل قبولی است.

آزمون شخصیت سنج کالیفرنیا: یکی دیگر از ابزارهای پژوهش، فرم ۱۶-۹ ساله شخصیت سنج کالیفرنیا^۱ است که توسط کلارک^۲ و همکاران (۱۹۵۳)؛ به نقل از خجسته‌مهر، (۱۳۷۳) ساخته شده است. این آزمون به منظور سنجش سازش‌های مختلف زندگی که دارای دو قطب سازش شخصی و سازش اجتماعی است، تهیه شده و دارای ۱۸۰ سوال دو گزینه‌ای (بله و خیر) است. هیچ

1. California Personality Inventory

2. Clark

یک از عوامل متشکل این آزمون حالتی کاملاً اختصاصی نیست و هر یک از آن‌ها در واقع طبقه-ای از فرایندهای خاص مانند احساس کردن، فکر کردن و عمل کردن را اندازه می‌گیرد. این آزمون دارای ۱۲ خرده مقیاس است که نیمی از آن‌ها برای سنجش سازگاری فردی و نیمی دیگر جهت اندازه‌گیری سازش اجتماعی تهیه شده است. شافر^۱ (۱۹۵۳، به نقل از خجسته‌مهر، ۱۳۷۳) ضرایب پایایی این مقیاس را برای مقیاس شخصی بین ۰/۸۸ تا ۰/۹۰، برای مقیاس سازش اجتماعی بین ۰/۸۶ تا ۰/۹۰ و برای نمره کل بین ۰/۹۱ تا ۰/۹۳ گزارش کرد. خجسته‌مهر (۱۳۷۷) در پژوهش خود ضرایب پایایی را برای سازش شخصی در گروه بینا ۰/۸۰، در گروه نابینا ۰/۸۸ و برای مقیاس سازش اجتماعی در گروه بینا ۰/۷۸ و در گروه نابینا ۰/۶۷ گزارش کرد. در این پژوهش برای اندازه‌گیری سازگاری از مقیاس سازگاری اجتماعی استفاده شد. ضریب پایایی با استفاده از روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) برای مقیاس سازگاری اجتماعی ۰/۷۰ به دست آمد که نتایج نشان داد مقیاس دارای پایایی قابل قبولی است.

مقیاس یادگیری شیوه موفقیت در مدرسه: مقیاس یادگیری شیوه موفقیت در مدرسه^۲ توسط گرلر (۱۹۹۳؛ به نقل از زیمرسکی، ۲۰۰۷) ساخته شده است و ۱۰ ماده دارد. آزمودنی نظر خود را درباره هر یک از آن‌ها با انتخاب یکی از گزینه‌های کاملاً مخالفم (۱)، مخالفم (۲)، نظری ندارم (۳)، موافقم (۴) و کاملاً موافقم (۵) مشخص می‌کند و نمره‌گذاری نیز به همین ترتیب صورت می‌گیرد و سپس با جمع نمره‌های داده شده نمره کل آزمون محاسبه می‌شود. نمرات بالا در این آزمون نشانه آگاهی دانش‌آموز از شیوه‌ها و مهارت‌های کسب موفقیت در مدرسه است. گرلر در پژوهش خود (۱۹۹۳، ۲۰۰۱) نشان داد که این مقیاس دارای پایایی و روایی قابل قبولی بوده است. در پژوهش حاضر نیز برای بررسی ضریب پایایی مقیاس یادگیری شیوه موفقیت در مدرسه از روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) استفاده شد. ضریب پایایی با استفاده از روش مذکور ۰/۶۱ به دست آمد که نتایج نشان داد مقیاس دارای پایایی قابل قبولی است.

1. Shafer

2. Learning How to Succeed in School

مقیاس نگرش نسبت به مدرسه: مقیاس نگرش نسبت به مدرسه توسط گرلر (۲۰۰۱) ساخته شده است و ۱۰ ماده دارد. آزمودنی نظر خود را درباره هر یک از آن‌ها با انتخاب یکی از گزینه‌های کاملاً مخالفم (۱)، مخالفم (۲)، نظری ندارم (۳)، موافقم (۴) و کاملاً موافقم (۵) مشخص می‌کند و نمره‌گذاری نیز به همین ترتیب صورت می‌گیرد و سپس با جمع نمره‌های داده شده نمره کل آزمون محاسبه می‌شود. نمرات بالا در این آزمون نشانه نگرش بالا نسبت به مدرسه است. گرلر در پژوهش خود (۱۹۹۳، ۲۰۰۱؛ به نقل از زیرسکی، ۲۰۰۷) نشان داد که این مقیاس دارای پایایی و روایی قابل قبولی بوده است. در پژوهش حاضر نیز برای بررسی ضریب پایایی مقیاس نگرش نسبت به مدرسه از روش همسانی درونی (آلفای کرونباخ) استفاده شد. ضریب پایایی با استفاده از روش مذکور ۰/۶۷ به دست آمد که نتایج نشان داد مقیاس دارای پایایی قابل قبولی است.

عملکرد تحصیلی: در این پژوهش برای بررسی میزان اثر بخشی برنامه موفقیت تحصیلی در مدرسه بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان گروه آزمایش و کنترل، از میانگین نمرات نوبت اول و میانگین نمرات نوبت دوم دانش‌آموزان استفاده شد. لازم به ذکر است که میانگین نمرات نوبت اول به عنوان پیش‌آزمون و میانگین نمرات نوبت دوم به عنوان پس‌آزمون مورد استفاده قرار گرفته است.

روش اجرا: این برنامه آموزشی از یک جلسه مقدماتی و ۱۰ جلسه آموزش دو ساعته تشکیل شده است و هر هفته یک جلسه برگزار شد. پس از انتخاب نمونه و هماهنگی‌های قبلی با آموزش و پرورش ناحیه یک و مدارس انتخاب شده، به صورت جداگانه به هر کدام از مدارس مراجعه شد و هماهنگی‌های لازم با مدیر آموزشگاه و سایر عوامل صورت گرفت. سپس با دانش‌آموزان هر مدرسه جلسه تشریحی مختصری برگزار شد و در مورد اهداف برنامه، شیوه اجرا، تعداد جلسات، وظایف و تعهدات مجریان طرح و انتظارات آنها و همچنین مکان و زمان برگزاری جلسات، توضیحات لازم داده شد.

روش مداخله

جلسه مقدماتی «برنامه موفقیت در مدرسه» با معرفی مجریان طرح، اهداف برنامه، شیوه کار، مقررات و تکالیف برنامه و همچنین تسهیلاتی که برای حضور به موقع دانش آموزان در جلسات تدارک دیده شده بود، شروع شد. سپس پرسشنامه‌های نگرش نسبت به مدرسه، خود پنداره تحصیلی یادگیری شیوه موفقیت در مدرسه و آزمون شخصیت سنج کالیفرنیا به عنوان پیش آزمون، توسط دانش آموزان تکمیل شد. لازم به ذکر است که این ابزارها مجدداً پس از پایان جلسه دهم آموزش، به عنوان پس آزمون توسط دانش آموزان، تکمیل شدند. همزمان با تکمیل پرسشنامه‌ها توسط گروه آزمایش، به مدارس گروه کنترل مراجعه شد و ابزارهای پژوهش به عنوان پیش آزمون و پس آزمون توسط گروه کنترل تکمیل شد. محور آموزش براساس فعالیت‌های مربوط به تکمیل کتابچه موفقیت و همچنین فعالیت‌های بحث گروهی بود. بر اساس برنامه موفقیت تحصیلی، کتابچه‌ای تهیه شد. این کتابچه‌ی کار از موقعیت‌ها و سؤالاتی تشکیل شده بود که دانش آموز را با چالش‌های فکری و درون نگری بیشتر مواجه می‌کرد. دانش آموزان پس از تامل در مورد هر موقعیت، پاسخ خود را در جای خالی می‌نوشتند. سپس گروه در مورد آن موقعیت بحث می‌کرد. در هنگام کار با کتابچه‌ی کار، بحث‌های تکمیلی نیز مطرح می‌شدند و مطالب جدید آموزش داده می‌شد. در پایان هر جلسه تکالیفی ارائه می‌شد تا دانش آموزان در طول دو جلسه انجام دهند و در ابتدای هر جلسه بررسی می‌شدند.

در جلسه اول اهداف برنامه موفقیت در مدرسه بیان شد و به تعریفی که اعضای گروه از موفقیت دارند، پرداخته شد. سپس در مورد افراد موفق بحث شد و ویژگی‌های آنان مورد شناسایی قرار گرفت. در آخر راه‌های کسب موفقیت مورد بحث قرار گرفت. در جلسه دوم در مورد احساسات، تفاوت احساس و افکار و انواع احساسات کار شد. جلسه سوم به موضوع مسئولیت پذیری پرداخته شد. در مورد ویژگی‌های افراد مسئولیت پذیر و ضرورت انجام مسئولیت‌ها بحث شد. سپس در مورد وظایف یک دانش آموز و وظایف یک معلم کار شد. جلسه چهارم بر

شیوه‌های ارتباط، بخصوص بر تعاملات کلاسی و تمرکز تاکید داشت. در این جلسه در مورد ضرورت گوش دادن فعال، ویژگی‌های گوش دادن فعال و عوامل محل آن بحث شد. جلسه پنجم به رفتارهای یاری‌طلبی از دیگران تمرکز داشت. جلسه ششم به برنامه‌ریزی تمرکز داشت. در این جلسه در مورد ضرورت هدف‌گرایی، عوامل موثر در رسیدن به اهداف، برنامه‌ریزی درسی و اثرات آن، اصول برنامه‌ریزی درسی، عوامل موفقیت در برنامه‌ریزی درسی، شیوه‌های برنامه‌ریزی و عوامل محل اجرای برنامه‌ریزی به طور مفصل کار شد. جلسه هفتم به همکاری با دوستان و دانش‌آموزان تمرکز داشت. در این جلسه در مورد ضرورت همکاری و ابعاد آن بحث و گفتگو شد. جلسه هشتم به همکاری در مدرسه و نظم و انضباط تمرکز داشت. در این جلسه در مورد ماهیت نظم و انضباط، قوانین در مدرسه و جامعه و جامعه‌پذیری و اجتماعی شدن بحث و گفتگو شد. جلسه نهم به جنبه‌های مثبت مدرسه تمرکز داشت. جلسه دهم به جنبه‌های خودشناسی تاکید داشت. در این جلسه خودآگاهی، ویژگی‌های مثبت و منفی افراد، پذیرش خود و تغییر کردن و شیوه‌های تغییر کردن مورد بررسی و بحث قرار گرفت. لازم به ذکر است که در این جلسات از روش‌های بحث گروهی، ایفای نقش، آزمایش کلاسی، تصویرسازی ذهنی، تبادل تجربیات و گروه‌های انتقادی استفاده شد.

در این پژوهش از میانگین و انحراف معیار (آمار توصیفی) استفاده شد و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل کواریانس چند متغیری (MANCOVA) استفاده شد. همچنین داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS 16 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و سطح معنی داری $\alpha = 0/05$ در نظر گرفته شده است.

نتایج

جدول ۱ میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای وابسته گروه آزمایش در پیش‌آزمون و پس‌آزمون را نشان می‌دهد. با ملاحظه‌ی جدول ۱ می‌توان افزایش نمره‌های متغیرهای وابسته (به جز خود‌پنداره تحصیلی) را از پیش‌آزمون به پس‌آزمون مشاهده کرد.

جدول ۱. میانگین و انحراف استاندارد نگرش نسبت به مدرسه، خودپنداره تحصیلی، یادگیری شیوه موفقیت در مدرسه،

سازگاری و عملکرد تحصیلی در گروه آزمایش						
مرحله	شاخص	نگرش نسبت خودپنداره	یادگیری شیوه	سازگاری	عملکرد	آزمایش
		به مدرسه	تحصیلی	موفقیت در مدرسه	اجتماعی	تحصیلی
پیش	میانگین	۳۹/۲۶	۱۳۹/۱۰	۳۷/۰۷	۴۵/۱۹	۱۷/۴۳
آزمون	انحراف استاندارد	۱/۷۵	۱۴/۸۵	۲/۷۲	۳/۱۶	۲/۳۵
پس	میانگین	۴۲/۴۶	۱۳۷/۰۲	۴۳/۰۳	۴۸/۶۹	۱۷/۴۸
آزمون	انحراف استاندارد	۲/۸۸	۱۲/۹۴	۲/۸۴	۳/۳۶	۲/۲۶

جدول ۲ میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای وابسته پژوهش گروه کنترل در پیش آزمون و

پس آزمون را نشان می‌دهد.

جدول ۲. میانگین و انحراف استاندارد نگرش نسبت به مدرسه، خودپنداره تحصیلی، یادگیری شیوه موفقیت در مدرسه،

سازگاری اجتماعی و عملکرد تحصیلی در گروه کنترل						
مرحله	شاخص	نگرش نسبت خودپنداره	یادگیری شیوه موفقیت در	سازگاری	عملکرد	آزمایش
		به مدرسه	مدرسه	اجتماعی	تحصیلی	تحصیلی
پیش	میانگین	۳۸/۰۳	۱۲۸/۰۳	۳۷/۳۴	۴۵/۹۶	۱۸/۹۴
آزمون	انحراف استاندارد	۷/۴۷	۲۳/۸۲	۶/۴۴	۴/۸۹	۱/۷۴
پس	میانگین	۳۸/۵۰	۱۲۹/۴۰	۳۷	۴۶	۱۸/۹۹
آزمون	انحراف استاندارد	۷/۹۷	۲۷/۷۲	۶/۷۹	۴/۵۱	۱/۶۵

جهت بررسی اثر مداخله آزمایشی، تحلیل کواریانس چند متغیری (MANCOVA) روی

نمره‌های پس آزمون با کنترل پیش آزمون‌های متغیرهای وابسته پژوهش انجام گرفت. جدول ۳

نتایج تحلیل کواریانس چند متغیری را روی نمره‌های پس آزمون با کنترل پیش آزمون‌های

متغیرهای وابسته پژوهش نشان می‌دهد.

همان‌گونه که جدول ۳ نشان می‌دهد که حداقل یکی از متغیرهای وابسته پژوهش در گروه

آزمایش و کنترل تفاوت معنادار دارد. بنابراین برای بررسی تفاوت، تحلیل کواریانس یکراهه در

متن مانکوا روی متغیرهای وابسته انجام شد. نتایج این تحلیل در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۳. نتایج تحلیل کواریانس چند متغیری روی نمره‌های پس آزمون با کنترل پیش آزمون‌های متغیرهای وابسته

اثر	نام آزمون	مقدار	F	df اشتباه	df فرضیه	P
	آزمون اثر پیلایی	۰/۵۱	۲۱/۲۱	۹۳	۵	۰/۰۵
	آزمون لامبدای ویلکز	۰/۴۵	۲۱/۲۱	۹۳	۵	۰/۰۵
گروه	آزمون اثر هتلینگ	۱/۱۱	۲۱/۲۱	۹۳	۵	۰/۰۵
	آزمون بزرگترین ریشه	۱/۱۱	۲۱/۲۱	۹۳	۵	۰/۰۵

روی

* $P < 0.05$

جدول ۴. نتایج تحلیل کواریانس یکراهه (آتکوا) در متن ماتکوا روی نمره‌های پس آزمون با کنترل پیش آزمون‌های متغیرهای وابسته در گروه‌های آزمایش و کنترل

متغیر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	P
نگرش نسبت به مدرسه	۲۴۳/۱۲	۱	۲۴۳/۱۲	۲۱/۲۰	۰/۰۵
خودپنداره تحصیلی	۱۱۳/۱	۱	۱۱۳/۱	۰/۵۱	۰/۴۴
یادگیری شیوه موفقیت در مدرسه	۶۰۱/۲	۱	۶۰۱/۲	۴۸/۲۱	۰/۰۵
سازگاری اجتماعی	۱۲۸/۱	۱	۱۲۸/۱	۳۰/۱۱	۰/۰۵
عملکرد تحصیلی	۱/۸۷	۱	۱/۸۷	۶/۱۵	۰/۰۵

همان‌گونه که در جدول ۴ مشاهده می‌شود، در متغیرهای نگرش نسبت به مدرسه ($F = 21/20$) و یادگیری شیوه موفقیت در مدرسه ($F = 48/21$ و $p < 0.05$)، سازگاری اجتماعی ($F = 30/11$ و $p < 0.05$) و عملکرد تحصیلی ($F = 6/15$ و $p < 0.05$) بین گروه‌های آزمایش و کنترل تفاوت معنی‌داری وجود دارد، اما در متغیر خودپنداره تحصیلی ($F = 0.51$ و $p < 0.42$) بین گروه‌های آزمایش و کنترل تفاوت به دست نیامد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج به دست آمده از تحلیل کواریانس‌های یکراهه، فرضیه‌ی اول پژوهش را مبنی بر اثربخشی برنامه موفقیت در مدرسه بر افزایش نگرش مثبت دانش‌آموزان پایه دوم راهنمایی نسبت به مدرسه، مورد تأیید قرار داد. نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های زیرمسکی (۲۰۰۷)، گرلر و دریو (۱۹۹۰) و گرلر و اندرسون (۱۹۸۶) همخوانی دارد. در این برنامه آموزشی در ابتدا بر روی احساسات و شناسایی احساسات دانش‌آموزان کار شد. آنها با استفاده از یادداشت‌نویسی برون‌ریزی می‌کردند. شناخت اضطراب و استرس و تمرینات رفتاری برای ایجاد احساس راحتی برای دانش‌آموزان از دروس ایجاد نگرش مثبت نسبت به مدرسه بود. درس‌هایی از این برنامه آموزشی بر ایجاد چالش در مورد ضرورت وجود مدرسه، معلم و درس متمرکز بود. دانش‌آموزان با استفاده از یادداشت‌نویسی به جستجو و تفکر در این زمینه پرداختند. آنها با استفاده از بحث‌های گروهی و فعالیت در دسته‌های موافق و مخالف نظرات خود را ابراز می‌کردند. دانش‌آموزان دلایلی ارائه می‌کردند که زمینه بحث و استدلال را برای آنان فراهم می‌کرد. همچنین آنها با وظایف، حقوق و اختیارات خود در مدرسه آشنا می‌شدند و مشکلات وضعیت موجود خود را در مدرسه بیان می‌کردند. آنان تصورات فعلی خود در مدرسه را در مورد جو کلاس، معلم، دروس، تکالیف و دشواری‌های آن بیان می‌کردند و دلایل خود را مبنی بر خوشایند بودن یا ناخوشایند بودن مدرسه عنوان می‌کردند.

نتایج به دست آمده از تحلیل کواریانس‌های یکراهه، فرضیه‌ی دوم پژوهش را مبنی بر اثر بخشی برنامه موفقیت در مدرسه بر یادگیری شیوه‌های موفقیت دانش‌آموزان پایه دوم راهنمایی،

مورد تأیید قرار داد. نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های زیمرسکی (۲۰۰۷) و گرلر و هرندون (۱۹۹۳) همخوانی دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که یادداشت‌نویسی می‌تواند به دانش‌آموز کمک کند تا آگاهی و شناخت بیشتری از خود به دست بیاورد، راهکارهایی را که برای کسب یک هدف شناختی نیاز است، یاد بگیرد و در انتخاب، اجرا و نظارت، مهارت کسب کنند و این راهکارهای شناختی را که برای رسیدن به اهداف ضروری هستند، کنترل کنند. یادداشت‌نویسی می‌تواند وسایل رشد خود را در دانش‌آموز فراهم آورد که به موجب آن، تعیین تکلیف می‌تواند آگاهی افراد را بدون حضور مستمر یک فرد دیگر افزایش دهد. دانش‌آموزان با ایفای نقش در کارگاه آموزشی، در موقعیت‌هایی قرار می‌گرفتند که باید به دنبال راه‌حل‌های ممکن برای آن می‌گشتند. دانش‌آموزان با استفاده از یادداشت‌نویسی، موقعیت‌های دشوار در مدرسه را مرور می‌کردند و شیوه‌های ممکن برای حل این موقعیت‌ها را می‌نوشتند. دانش‌آموزان با مهارت‌هایی (مثل گوش‌دادن فعال، تمرکز حواس، عوامل موثر و مخل در پیشرفت، اصول برنامه‌ریزی، شیوه‌های برنامه‌ریزی و شیوه‌های مطالعه) آشنا می‌شدند که از عوامل اساسی در رسیدن به اهداف برای آنها بودند.

نتایج به دست آمده از تحلیل کواریانس‌های یک‌راهه، فرضیه سوم پژوهش را مبنی بر اثر بخشی برنامه موفقیت در مدرسه بر بهبود خودپنداره تحصیلی دانش‌آموزان پایه دوم راهنمایی، مورد تأیید قرار نداد. این نتایج با یافته‌های روبین (۱۹۸۹) هماهنگی ندارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که خودپنداره تحصیلی دانش‌آموزان بازتابی از عملکردهای قبلی و فعلی دانش‌آموزان در موقعیت‌های تحصیلی است. شاید اثرگذاری این برنامه بر خودپنداره تحصیلی دانش‌آموزان زمانی مشخص‌تر شود که دانش‌آموزان فرصت قرار گرفتن در موقعیت‌های ارزیابی مثل امتحانات پایانی نوبت دوم

را داشته باشند تا بتوانند تغییرات حاصل شده را با قبل مقایسه کنند و تصورات مثبت تری نسبت به توانایی‌های تحصیلی خود کسب کنند و بتوانند آن را گزارش کنند.

نتایج به دست آمده از تحلیل کواریانس‌های یکراهه، فرضیه‌ی چهارم پژوهش را مبنی بر اثر بخشی برنامه موفقیت در مدرسه بر افزایش سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان پایه دوم راهنمایی، تأیید کرد. این یافته با یافته‌های زیرمسیکی (۲۰۰۷) و گرلر و اندرسون (۱۹۸۶) همخوانی دارد. نتایج پژوهش‌ها نشان داد که یادداشت‌نویسی می‌تواند مهارت‌های مقابله‌ای افراد را افزایش دهد تا یاد بگیرند که چگونه بدون حضور مستمر یک فرد دیگر، مشکلات خود با دیگران را حل کنند. این برنامه با استفاده از یادداشت‌نویسی، به دانش‌آموزان آموزش می‌داد که شیوه‌های شناسایی و کنترل احساسات خود را یاد بگیرند. آن‌ها یاد می‌گرفتند که چگونه با تمرکز بیشتر بر درس، رفتارها حاشیه‌ای در کلاس را کاهش دهند. تعاملات اجتماعی و شیوه‌های ارتباط برقرار کردن و همکاری با دیگران از فنون کارگاه و تکالیف هفتگی بود که دانش‌آموزان را در بسترهای جدیدتری قرار می‌داد. تأکید بر خود آگاهی و بررسی ویژگی‌های رفتاری مثبت و منفی از موقعیت‌هایی بود که دانش‌آموزان بدون واسطه و فشار و با استفاده از یادداشت‌نویسی می‌توانستند رفتارهای ناسازگارانه خود را شناسایی کنند. این آموزش‌ها احتمالاً توانسته است باعث شود دانش‌آموزان فکر کنند که مهارت‌های بیشتری را برای سازگاری با محیط و خود یاد گرفته‌اند و بنابراین آن را گزارش کرده‌اند.

نتایج به دست آمده از تحلیل کواریانس‌های یکراهه، فرضیه‌ی پنجم پژوهش را مبنی بر اثر بخشی برنامه موفقیت در مدرسه بر افزایش سازگاری اجتماعی دانش‌آموزان پایه دوم راهنمایی، تأیید کرد. این یافته با یافته‌های بریگمن و کمپبل (۲۰۰۳) همخوانی دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که برنامه موفقیت تحصیلی به طور کلی متمرکز بر تحریک انگیزه‌های دانش‌آموزان، به

خصوص انگیزه‌های تحصیلی است. انگیزه پیشرفت می‌تواند انتخاب‌های رفتاری آنها را تحت تأثیر قرار دهد. دانش‌آموزانی که انگیزه پیشرفت بیشتری به دست می‌آورند، در جستجوی تکالیف چالش‌انگیزی هستند که خیلی آسان یا خیلی سخت نباشند. این کوشش به افرادی که انگیزه پیشرفت دارند این امکان را می‌دهد که به بهبود عملکرد خود ادامه دهند (استرنبرگ^۱، ۲۰۰۵؛ به نقل از مایر^۲، ۲۰۰۸). احساس شایستگی یکی از نیازهای روانشناختی فطری انسان است که افراد را تحریک می‌کند به دنبال فعالیت‌های بروند که به آنها این امکان را بدهد تا بتوانند شایستگی خود را نشان دهند و از فعالیت‌هایی اجتناب کنند که احتمالاً عدم شایستگی آنها را نشان می‌دهد (الیوت و ویک^۳، ۲۰۰۵؛ به نقل از مایر، ۲۰۰۸). عملکرد تحصیلی یکی از برجسته‌ترین شاخص‌هایی است که از طریق آن می‌توان شایستگی‌ها و توانایی‌های خود را نشان داد. احتمالاً دانش‌آموزان به علت انگیزه‌های رقابت طلبی، واکنش بیشتری را نسبت به این دوره نشان داده‌اند و شایستگی‌های خود را در نمرات تحصیلی نشان داده‌اند.

عدم تحلیل محتوای پاسخ‌هایی که دانش‌آموزان با استفاده از یادداشت‌نویسی به سؤالات یا تصاویر داده بودند، از محدودیت‌های این پژوهش می‌باشد. به علت چرخشی بودن بعضی از مدارس و همزمان شدن کلاس درس دانش‌آموزان با این برنامه آموزشی، گاهی اوقات دانش‌آموزان برای درس جدیدی که در آن روز توسط دبیران ارائه می‌شد، نگران می‌شدند. عدم امکان اجرای آزمون پیگیری و بررسی اثرات بلند مدت این برنامه، یکی دیگر از محدودیت‌های این پژوهش است.

-
1. Sternberg
 2. Moyer
 3. Elliot & Dweck

پیشنهاد می‌شود این پژوهش در مقاطع تحصیلی دیگر انجام شود و میزان اثر بخشی آن مورد بررسی قرار گیرد. همچنین پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های دیگر محتوای پاسخ‌های دانش‌آموزان به درس‌های مربوط به هر جلسه و همچنین بررسی اثرات این برنامه بر پسران مورد تحلیل قرار گیرد.

منابع

- ابراهیمی‌قوام‌آبادی، صغری (۱۳۷۷). اثربخشی سه روش راهبرد یادگیری (آموزش دوجانبه، توضیح مستقیم و چرخه افکار) بر درک مطلب، حل مسئله، دانش فراشناخت، خودپنداره تحصیلی و سرعت یادگیری در دانش‌آموزان دختر دوم‌راهنمایی معدل پایین‌تر از ۱۵ شهر تهران. پایان‌نامه دکتری روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه علامه طباطبائی تهران.
- حسینی‌نسب، سید داود و میکائیلی منیع، فرزانه (۱۳۷۷). ادراک دانش‌آموزان از محیط روانشناختی کلاس و رابطه آن با پیشرفت تحصیلی، انگیزش درونی و اضطراب آنان. مجله علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، ۳ (۵)، ۷۲-۵۵.
- خجسته‌مهر، غلامرضا (۱۳۷۳) مقایسه ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان بینا و نابینا. مجله علوم تربیتی و روانشناسی، ۳ (۱)، ۱۰۵-۹۰.
- رشیدی، مهرداد (۱۳۸۷). بررسی برخی متغیرهای شناختی و غیر شناختی به عنوان پیش‌بین‌های موفقیت و عدم موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان پسر سال اول دبیرستان‌های شهرستان رامهرمز. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز.
- سیف، علی‌اکبر (۱۳۸۴). روانشناسی پرورشی (روانشناسی برای یادگیری و آموزش). تهران: انتشارات آگاه.
- Brigman, G. & Campbell, C. (2003). Helping students improve academic achievement and school success behavior. *Professional School Counseling*, 7, 91-99.
- DeEadra A. N.. (2005). *Teacher', Parents', and Students' perception of effectiveness school characteristics of two Texas urban exemplary open –enrolment charter schools*. A Dissertation Submitted to the Office of Graduate Studies of Texas A&M University.
- Gerler, E. R. & Anderson, R. F. (1986). The effects of classroom guidance on children's success in school. *Journal of Counseling & Development*, 65, 78-81.
- Gerler, E. R. & Drew, N. S. (1990). Succeeding in middle school: A multimodal approach. *Elementary School Guidance & Counseling*, 24, 263-272.

- Gerler, E. R. & Herndon, E. Y. (1993). Learning how to succeed academically in middle school. *Elementary School Guidance & Counseling*, 27, 186-198.
- Gerler, E. R. (2001). Succeeding in School. Retrieved April 23, 2006, from <http://genesislight.com/web%20files/index.htm>.
- Lee, R. S. (1993). Effects of classroom guidance on student achievement. *Elementary School Guidance & Counseling*, 27, 163-172.
- Moyer, V. S. (2008). *The role of user motivations in moderating the relationship between video games playing and children's adjustment*. Dissertation submitted to the Graduate College of Bowling Green State University.
- Pentelichuk, M. W. (1989). *A Study of the School Attitudes of Grades 4-6 Indian Students in the Schools Northwestern Saskatchewan*. A thesis submitted to The Faculty of Graduate Studies and Research, University of Saskatchewan.
- Ruben, A. M. (1989). Preventing school dropouts through classroom guidance. *Elementary School Guidance and Counseling*, 24, 21-29.
- Zyromski, B. E. D. (2007). *Succeeding in School: A Qualitative Analysis*. A dissertation submitted to the Graduate Faculty of North Carolina State University.